

Београд, 21. март. 2022. године

Поштоване колеге,

Универзитет у Београду – Архитектонски факултет, идући у сусрет доношењу Националне архитектонске стратегије, чију израду је покренуло Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, организује јавни стручни панел 4. априла 2022. године - „Ка Националној архитектонској стратегији: стратешки правци и будуће акције“ са мотивом покретања јавне дискусије у вези са кључним питањима од значаја за развој будуће архитектонске политике и доприноса формулисању првог националног стратешког документа у области архитектуре у Србији.

Национална архитектонска стратегија (НАС)¹ представља основни документ архитектонске политике у Републици Србији којим се утврђује стратешки правац деловања релевантних друштвених актера у домену развоја културе грађења, унапређења архитектонске праксе и професије, као и подизања свести о значају квалитета архитектуре и грађене средине за квалитет живота грађана.

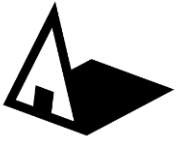
Културолошке димензије архитектуре, као и њене друге специфичне карактеристике које наглашавају улогу и значај архитектуре у развоју економије и друштва у целини, препознати су у бројним међународним и националним политикама и документима Европске уније² као национални приоритети и темељни елементи културе, идентитета и живота њених грађана, а професија архитектуре схваћена је као професија која утиче на јавни интерес и због тога је и посебно регулисана.

Посебна [Радна група за израду Националне архитектонске стратегије](#), формирана решењем министра из јануара 2021. године, до сада је [спровела анализу стања у области архитектонске политике са освртом на кључне проблеме и изазове, и дефинисала предлоге визије, општег и посебних циљева стратегије](#).

---

¹ Правни основ за израду НАС предвиђен је чланом 10. став 1. тачка 5., [Закона о планирању и изградњи](#) („Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009 – исправка, 64/2010 – УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – УС, 50/2013 – УС, 98/2013 – УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон, 9/2020 и 52/2021) којим је прописано да Национална архитектонска стратегија представља један од докумената просторног и урбанистичког планирања. На основу овог правног оквира, а на предлог министарства надлежног за планирање и изградњу, донет је 25. фебруара 2021. године [Закључак Владе о утврђивању Основа за израду Националне архитектонске стратегије у Републици Србији до 2035. године](#).

² European Commission, [Culture and Creativity: Architecture: Discover the links between EU policies, programmes and architecture](#), <https://ec.europa.eu/culture/sectors/architecture>, приступљено 4. 11. 2021.

Уочено је да, и поред запажених архитектонских достигнућа из прошлости и савремених остварења која указују на потенцијал и вредности архитектуре у Републици Србији, преовладавају општи трендови, присутни и на глобалном нивоу, као последице неконтролисане урбанизације и ширења урбаних подручја, нерационалног коришћења постојећих природних и изграђених ресурса и одсуства бриге о одрживости у планирању и изградњи.

У контексту давања предности економским аспектима просторног развоја, умањен је значај достизања квалитета живота кроз урбанистичко планирање и архитектонско пројектовање, што за последицу има шире занемаривање примене важећих прописа, стандарда и норматива, као и одступања од правила професије у планирању простора, пројектовању и изградњи објеката.

Одсуство адекватне институционалне и регулативне подршке у примени мера заштите природних и непокретних културних добара, довело је до нарушавања квалитета грађене средине, толерисања некавалитетне архитектуре што има за последицу губитак просторног и културног идентитета Републике Србије и стварање индиферентног односа грађана према архитектури и грађеној средини као компонентама друштвеног добра.

Позивамо Вас да својим учешћем у овом стручном панелу допринесете креирању овог, за архитектонску професију, посебно важног националног стратешког документа.

Панел је конципиран тако да кроз тематске сесије иницира и отвори јавну дискусију о кључним питањима од значаја за развој архитектонске политике, као и позиције архитектонске професије у српском друштву. Панелисти су одабрани тако да рефлектују различите позиције професионалног контекста, у оквиру сваке од сесија панела, и да својим излагањима инспиришу на дискусију по различитим питањима од важности за дефинисање будућих стратешких мера које би, кроз националне програме и акционе планове до 2035. године, требало да помогну остварењу националних стратешких циљева, односно постизању квалитетне архитектуре и грађене средине, те подизању друштвене свести о њиховом значају за квалитет животног окружења и очување културног идентитета.

Молимо Вас да својим активним учешћем у дискусији и конструктивним предлозима допринесете садржају заједничког закључног документа панела, који ће имати улогу давања смерница за проналажење реалних решења и постизање друштвеног консензуса.

Проф. арх. Владимир Лојаница, декан
Универзитета у Београду – Архитектонског факултета